

RETNINGSLINJER FOR VEJLE KOMMUNE 2017

TEKNIK & MILJØ

Vejle Kommunes retningslinjer

Formålet med retningslinjerne er at beskytte grundvandet mod forurening, så borgerne sikres en stabil forsyning med drikkevand af god kvalitet gennem en effektiv grundvandsbeskyttelse. Derfor må der som udgangspunkt, i områder med særlige drikkevandsinteresser, ikke tillades placeret anlæg, erhverv, aktiviteter eller arealanvendelse, der kan true grundvandet. Arealanvendelse, der sikrer godt grundvand, skal fremmes. Uden for områder med særlige drikkevandsinteresser skal etablering af anlæg, erhverv, aktiviteter og arealanvendelse, der medfører særlig risiko for grundvandet, så vidt muligt undgås. Der skal i alle tilfælde indgå en konkret vurdering i afgørelsen af grundvandsinteressen og grundvandets sårbarhed på det pågældende sted.

Retningslinjer

Nedenstående retningslinjer gælder for den fremtidige administration i Vejle Kommune. Retningslinjerne er vedtaget politisk for hele kommunen og gælder indtil nye godkendes.

Der er lavet retningslinjer inden for følgende områder:

- *Byudvikling*
- *Restprodukter*
- *Råstofgravning*
- *Forurenet jord*
- *Landbrug*
- *Markvandingsboringer*
- *Virksomheder*
- *Spildevand*
- *Jordvarme*
- *Pesticider*

Se skema med retningslinjer side 5

Vejle Kommunes overordnede målsætning er at beskytte grundvandet mod forurening.

Nitrat

Det naturlige indhold af nitrat i grundvand er 0-3 mg nitrat/l. Grænseværdien for nitrat i drikkevandet er 50 mg nitrat/l.

Vejle Kommune har lavet en trinmodel for indsatser over for nitrat i drikkevandet hos vandværkerne, afhængig af nitratindholdet.

Se trinmodel for indsatser over for nitrat i drikkevandet hos vandværkerne på næste side.

TRINMODEL FOR INDSATSER OVER FOR NITRAT

Nitratindhold	Indsats
0-10 mg pr. l	<ul style="list-style-type: none"> • Overvågning af udviklingen af nitratindhold i drikkevand (de lovbestemte kontroller) • Håndhævelse af 25 meter beskyttelseszoner • Løbende tilsyn på vandværkerne
Mere end 10 mg pr. l og en stigende tendens	<p>Kommunen starter dialog med vandværket om, hvordan tendensen kan vendes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er vandværkets boringer tætte? Evt. videoinspektion af indvindingsboringer • Hvordan indvinder vandværket grundvand? Kan det ske mere skånsomt? • Er der mulighed for køb af jord ved og omkring kildeplads for dermed at kunne styre arealanvendelsen? • Er der mulighed for at flytte kildepladsen? • Er der mulighed for, at vandværket kan blive tilsluttet et andet vandværk?
Mere end 25 mg pr. l	<p>Kommunen udvælger egnede overvågningsboringer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Årlige analyser i overvågningsboringerne • Vurdering af tidsserierne for overvågningsboringerne og sammenhængen med udviklingen i vandværksboringerne

	Overvågningsboringerne kan f.eks. være hos mælkeleverandører, der i forvejen skal lave årlige analyser. Alternativt kan vandværket betale for den årlige overvågning i andre boringer. Opstart af undersøgelser om, hvor en mindre nitratudvaskning vil have størst effekt.
75 % af grænseværdien (37,5 mg pr. l)	<p>Hvis vandværket har undersøgt alle muligheder for at vende tendensen ved at ændre på egne forhold, og nitratindholdet fortsat stiger, øges fokus på arealanvendelsen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vandværket undersøger muligheder for at indgå frivillige aftaler om skærpede krav til arealanvendelsen i nitratfølsomme områder i vandværkets indvindingsopland. De frivillige aftaler indgås mod fuld kompensation. Hvis der ikke er mulighed for at indgå frivillige aftaler, bliver de skærpede krav stillet i påbud mod fuld erstatning.

Nitratfølsomme indvindingsområder - NFI
 Udpegningen af de nitratfølsomme indvindingsområder (NFI) anvendes ved eventuelle VVM-screeninger af afgasset biomasse.

Indsatsområder - IO
 Hvis der måles nitrat i vandet på et vandværk og tendensen er stigende, skal vandværket Jf. Trinmodellen for indsatser over for nitrat undersøge alle muligheder for at vende tendensen.

Der vil være tale om frivillige aftaler eller påbud mod fuld erstatning, som skal betales af vandværkerne.

De udpegede områder kan revurderes af Miljøstyrelsen.

Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområder - SFI
 Mølstyrelsen har udpeget sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområder på sandjorde. Områderne er udpeget ud fra jordens indhold af humus, ler og silt i den øverste meter af jorden.
 I de sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområder inden for OSD og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for OSD har kommunen og vandværkerne mulighed for at lave yderligere tiltag for at opnå den overordnede målsætning.

Yderligere tiltag vil kun ske inden for vandværkernes indvindingsoplande som samtidig er udpeget som IO. Der vil være tale om frivillige aftaler eller påbud mod fuld erstatning, som skal betales af vandværkerne.

Pesticider
 Grænseværdien for pesticider er for det enkelte pesticid eller pesticidrest 0,1 µg/l og samlet for alle pesticider og rester af dem 0,5 µg/l.
 Måles der pesticider i vandet på et vandværk går Vejle Kommune i dialog med vandværket med henblik på at løse problemet.

Boringsnære beskyttelsesområder - BNBO
 Miljøstyrelsen har beregnet og optegnet et boringsnært beskyttelsesområde (BNBO) omkring alle vandværksboringer.
 Områderne vil blive udlagt i et tillæg til indsatsplanerne i Vejle Kommune.

Ud over BNBO er der et fredningsbælte på 10 meter og en beskyttelseszone på 25 meter omkring alle almene drikkevandsboringer samt en bakteriologisk zone på 300 meter, hvor der bl.a. ikke må etableres nedsivningsanlæg.

Overvågning – Enkeltindvindere
 Det øverste grundvandsmagasin er nogle steder nitratpåvirket og giver derfor problemer for nogle husstande med egen drikkevandsforsyning. Udviklingen følges gennem vandanalyser (forenklet kontrol) som udtages hvert 5. år. Vejle

Kommune har i samråd med embedslægen i Region Syddanmark udarbejdet procedurer ved overskridelser af forskellige parametre som bakterier og nitrat.

Hvis der måles nitrat over grænseværdien på 50 mg nitrat/l i vandforsyningen, gør Vejle Kommune grundejeren via brev opmærksom på, at drikkevandet ikke overholder drikkevandskvalitetskravene. Henvender ejeren sig efterfølgende til Vejle Kommune, vurderes der i den konkrete sag, hvilke løsningsmuligheder der er.

Overvågning – Vandværker

Vandkvaliteten følges gennem vandværkernes kontrolprogrammer. Såfremt der opstår vandkvalitetsproblemer i forhold til nitrat, sættes Trinmodellen i gang. Det vurderes, at det fysiske tilsyn og tilsynet med vandkvaliteten, der foretages i dag, de udpegninger, der er lavet i denne plan samt kommunens fremadrettede administration i området, er tilstrækkeligt til at opretholde kvaliteten af det drikkevand, der leveres af vandværkerne i kommunen.

Såfremt der viser sig en tendens til stigende nitratindehold i vandværksboringerne, kan det komme på tale at påbyde vandværkerne at indgå frivillige dyrkningsaftaler mod fuld kompensation.

I skemaet på de følgende sider er beskrevet de retningslinjer, som gælder for Vejle Kommune.

Retningslinjerne vil løbende blive revurderet efter behov.

Retningslinjer

	Emne	Retningslinje	Indsats
Byudvikling	Byudvikling	Byudvikling (erhverv) skal ske under hensyntagen til grundvandet og må som hovedregel ikke placeres i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til vandværker. Hvor dette ikke er muligt, planlægges med særlige forholdsregler for beskyttelse af grundvandsressourcerne.	<p>Der skal laves en konkret vurdering ved planer om erhvervsudvikling.</p> <p>I den konkrete vurdering skal bl.a. indgå vandværkets situation, grundvandets sårbarhed, vandkvaliteten, afstanden til kildepladsen, indvindingsdybde og boringernes alder.</p> <p>På baggrund af den konkrete vurdering, skal det fastsættes, om eller hvilke særlige grundvandsbeskyttende forholdsregler der skal tages ved byudvikling.</p>
	Byudvikling	Byudvikling (boliger) i områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til vandværker skal, hvis det skønnes nødvendigt under hensyntagen til grundvandet, planlægges med særlige forholdsregler for beskyttelse af grundvandsressourcerne.	<p>Der skal laves en konkret vurdering ved planer om byudvikling.</p> <p>I den konkrete vurdering skal bl.a. indgå vandværkets situation, grundvandets sårbarhed, vandkvaliteten, afstanden til kildepladsen, indvindingsdybde og boringernes alder.</p> <p>På baggrund af den konkrete vurdering, skal det fastsættes, om eller hvilke særlige grundvandsbeskyttende forholdsregler der skal tages ved byudvikling.</p> <p>Det kan f.eks. være krav om:</p> <ul style="list-style-type: none"> ingen nedsivning fra tagpap- og metaltage membran i regnvandsbassiner

	Lokalplaner (erhverv og boliger)	Nye lokalplaner indenfor vandværkernes indvindingsoplande skal efter en konkret vurdering indeholde bestemmelser om grundvandsbeskyttelse.	Efter en konkret vurdering tages der stilling til, om der skal stilles skærpede krav om f.eks. belægningstype, indretning af parkeringspladser, placering på grundene og udformning af fælles friarealer.
	Byggemodninger	Vi skal arbejde for, at man ikke bruger pesticider i byggemodningsfasen inden for vandværkernes indvindingsoplande.	Ved kommunale udstykninger må man ikke bruge pesticider i byggemodningsfasen (Vejle Kommune har underskrevet en aftale med KL om afvikling af brugen af plantebeskyttelsesmidler på offentlige arealer). Ved private udstykninger opfordrer vi til, at man ikke bruger pesticider i byggemodningsfasen.
	Salgsbetingelser	Vi vil arbejde for, at der ved salg af jord i områder med særlige drikkevandsinteresser sikres grundvandsvenlig drift.	Vi vil sikre, at der i salgsmaterialet oplyses om, at der er tale om jord i områder med særlige drikkevandsinteresser. Det skal fremgå, at der kan stilles skærpede vilkår f.eks. ved etablering af en virksomhed eller tilførsel af jord jf. Miljøbeskyttelsesloven/ Jordforureningsloven.

	Emne	Retningslinje	Indsats
Byudvikling	Nedlagte/overflødiggjorte landbrugs-ejendomme	I områder med særlige drikkevandsinteresser og/eller i indvindingsoplande til vandværker vil vi minimere risikoen for forurening af grundvandet fra virksomheder, der ønskes etableret/anmeldt i nedlagte/overflødiggjorte landbrugsejendomme	Ved ansøgninger om etablering/anmeldelse af virksomheder i nedlagte/overflødiggjorte landbrugsejendomme kan der på baggrund af den konkrete vurdering stilles skærpede vilkår til indretning af virksomheden.

	Emne	Retningslinje	Indsats
Restprodukter	Restprodukter	Udspredning og genanvendelse af restprodukter som slagter m.m. inden for vandværkernes indvindingsoplande skal ske ud fra en konkret vurdering.	Der skal laves en konkret vurdering af restproduktet og af grundvandets sårbarhed ved hver ansøgning inden for et vandværks indvindingsopland. I den konkrete vurdering skal bl.a. indgå vandværkets situation, grundvandets sårbarhed, afstanden til kildepladsen, indvindingsdybde og boringernes alder. På baggrund af den konkrete vurdering kan der stilles skærpede vilkår i tilladelsen eller gives afslag.
	Slam	Udspredning af spildevandsslam i vandværkernes indvindingsoplande skal ske ud fra en konkret vurdering.	Der skal laves en konkret vurdering af slammet og af grundvandets sårbarhed ved anmeldelse inden for et vandværks indvindingsopland. I den konkrete vurdering skal bl.a. indgå vandværkets situation, grundvandets sårbarhed, afstanden til kildepladsen, indvindingsdybde og boringernes alder. På baggrund af den konkrete vurdering kan der gives afslag.

	Emne	Retningslinje	Indsats
Råstofgravning	Udlægning af råstofgraveområder og råstofinteresseområder	Anbefaling til Region Syddanmark: Der bør som hovedregel ikke udlægges råstofgraveområder og råstofinteresseområder i vandværkernes indvindingsoplande.	I vores udtalelser til Region Syddanmark vil vi anbefale, at der som hovedregel ikke udlægges råstofgraveområder og råstofinteresseområder i vandværkernes indvindingsoplande.
	Råstofgravning under grundvand	Anbefaling til Region Syddanmark: Der bør ikke tillades gravning under grundvandsspejlet i områder med særlige drikkevandsinteresser.	I vores udtalelser til Region Syddanmark vil vi anbefale, at der i råstoff tilladelser stilles vilkår om, at der ikke må graves under grundvandsspejlet.
	Efterbehandling	Anbefaling til Region Syddanmark: I områder med særlige drikkevandsinteresser bør	I vores udtalelser til Region Syddanmark vil vi anbefale, at der ved godkendelse af efterbehandlingsplaner i områder

	Emne	Retningslinje	Indsats
		råstofgraveområderne efter en konkret vurdering efterbehandles til natur og rekreative områder, ekstensiv landbrugsdrift eller skovbrug uden brug af pesticider eller gødningsstoffer.	med særlige drikkevandsinteresser efter en konkret vurdering stilles vilkår om efterbehandling til natur og rekreative områder, ekstensiv landbrug eller skovbrug uden brug af pesticider og gødningsstoffer.
	Skærpede miljøkrav	Anbefaling til Region Syddanmark: I områder med særlige drikkevandsinteresser bør der stilles skærpede vilkår i forhold til grundvandsbeskyttelsen.	I vores udtalelser til Region Syddanmark vil vi anbefale, at der i råstofstilladelserne stilles skærpede vilkår i forhold til grundvandsbeskyttelsen f.eks. i forhold til håndtering og opbevaring af olie og benzin.
	Tilførsel af jord	Anbefaling til Region Syddanmark: I områder med særlige drikkevandsinteresser bør der som udgangspunkt ikke tilføres jord til råstofgrave.	I vores udtalelser til Region Syddanmark vil vi anbefale, at der som udgangspunkt ikke tilføres lettere forurenede og forurenede jord til råstofgrave.

	Emne	Retningslinje	Indsats
Forurenede jord	<i>Forurenede jord</i>	Lettere forurenede og forurenede jord må kun genplaceres, hvis det er godtgjort, at det ikke udgør en uacceptabel risiko for grundvandet.	Vi vil lave en konkret risikovurdering af om jordens genplacering udgør en uacceptabel risiko for grundvandet ved hver ansøgning i områder med særlige drikkevandsinteresser og i vandværkernes indvindingsoplande.
	<i>Lettere forurenede jord</i>		I den konkrete vurdering skal bl.a. indgå vandværkets situation, grundvandets sårbarhed, afstanden til kildepladsen, indvindingsdybde og boringernes alder.
	Jord som overskrider miljøstyrelsens jordkvalitetskriterier for forurenede jord		På baggrund af den konkrete risikovurdering kan der gives afslag til genanvendelse af jorden i det ansøgte område.

	Emne	Retningslinje	Indsats
Landbrug	Tilsyn på landbrugsejendomme	Vi vil arbejde for, at landmænd har en grundvandsvenlig adfærd.	På kommunens tilsyn gennemgås opbevaring og håndtering af olie og kemikalier for at sikre bedste mulig adfærd. På tilsyn vil kommunen informere om grundvandsvenlig adfærd.
	Vaskepladser på landbrugsejendomme	Vi vil minimere risikoen for forurening af grundvandet fra vaskepladser.	Vi vil underrette Naturerhvervsstyrelsen, hvis vi bliver bekendt med, at en vaskeplads ikke lever op til kravene i vaskepladsbekendtgørelsen.
	Markstakke	Inden for 300 meter af vandværksboringer må der ikke ske oplag af markstakke af dybstrøelse og ensilage.	Reguleres gennem Vejle Kommunes administration af husdyrbrugsloven.
	Markvandingsboringer	Vi vil minimere risikoen for forurening af grundvandet fra markvandingsboringer.	Vejle Kommune fører som udgangspunkt teknisk tilsyn med markvandingsboringer.

	Emne	Retningslinje	Indsats
Virksomheder	Virksomheder	Eksisterende virksomheder inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og vandværkernes indvindingsoplande skal overholde gældende retningslinjer for industri.	Ved sagsbehandling på virksomheder i området med særlige drikkevandsinteresser skal det sikres, at virksomhederne overholder gældende retningslinjer for industri.
	Nye virksomheder	Vi vil minimere risikoen for forurening af grundvandet fra nye virksomheder.	I forbindelse med etablering af nye virksomheder i områder med særlige drikkevandsinteresser skal sagen vurderes i forhold til grundvand.
	Udvidelse af virksomheder	Vi vil minimere risikoen for forurening af grundvandet fra virksomheder.	I forbindelse med udvidelse af virksomheder i områder med særlige drikkevandsinteresser skal sagen vurderes i forhold til grundvand.
	Tilsyn på virksomheder	Ved miljøtilsyn inden for vandværkernes	I forbindelse med tilsyn på virksomheder vil der være særlig fokus på grundvandsbeskyttelsen.

	Emne	Retningslinje	Indsats
		indvindingsoplande sættes der fokus på grundvandsbeskyttelse.	På tilsyn vil kommunen informere om grundvandsvenlig adfærd.
	Tilladelser til oplag og nedgravning af stoffer, produkter og materialer der kan forurene grundvandet	Vi vil minimere risikoen for forurening af grundvandet ved at stille vilkår i forbindelse med tilladelser efter miljøbeskyttelseslovens §19.	I forbindelse med § 19-tilladelser skal sagen vurderes i forhold til grundvand.
	Ved etablering af tank- og vaskepladser	Ved etablering af tank- og vaskepladser skal gældende retningslinjer overholdes.	Ved tilladelse til etablering af tank- og vaskepladser skal Vejle kommunes retningslinjer overholdes.

	Emne	Retningslinje	Indsats
Spildevand	Parkeringspladser og vejanlæg	Der må som hovedregel ikke ske nedsivning fra parkeringsarealer og vejanlæg inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og vandværkernes indvindingsoplande.	Ved tilladelse til nedsivning af regn- og overfladevand fra parkeringsarealer og vejanlæg i områder med særlige drikkevandsinteresser og i vandværkernes indvindingsoplande kan der på baggrund af en konkret vurdering, stilles vilkår afhængig af sårbarhed, kildepladsnærhed m.m. om rensende foranstaltninger indtil niveau for almindeligt belastet regnvand.
	Regnvandsbassiner	Regnvandsbassiner skal som hovedregel etableres med tæt membran inden for områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til vandværkerne.	Ved tilladelse til regnvandsbassiner i områder med særlige drikkevandsinteresser og i indvindingsoplande til vandværkerne kan der på baggrund af en konkret vurdering, stilles vilkår afhængig af sårbarhed, kildepladsnærhed m.m.
	Spildevand fra spildevandssystemet	Vi vil minimere risikoen for forurening af grundvandet med spildevand fra spildevandssystemet.	Vi skal sikre, at spildevandssystemet udføres med særligt tætte samlinger inden for 300 meter fra vandværkernes indvindingsboringer.

	Emne	Retningslinje	Indsats
Jordvarme	Horisontale jordvarmeanlæg og solvarmeanlæg	Der må som hovedregel ikke etableres horisontale jordvarmeanlæg og solvarmeanlæg inden for 300 meter af en vandværksboring.	Ved ansøgninger om tilladelse til etablering af horisontale jordvarmeanlæg og solvarmeanlæg skal der laves en konkret vurdering. I den konkrete vurdering skal bl.a. indgå vandværkets situation, grundvandets sårbarhed, afstanden til kildepladsen, indvindingsdybde og boringernes alder.
	Vertikalt jordvarmeanlæg (Jordvarmeboringer)	Der må som hovedregel ikke etableres vertikale jordvarmeanlæg i vandværkernes indvindingsoplande.	Ved ansøgninger om tilladelse til etablering af vertikale jordvarmeanlæg skal der laves en konkret vurdering. I den konkrete vurdering skal bl.a. indgå vandværkets situation, grundvandets sårbarhed, afstanden til kildepladsen, indvindingsdybde og boringernes alder.

	Emne	Retningslinje	Indsats
Pesticider	Kommunale arealer	Kommunens egne arealer skal drives uden brug af pesticider.	Vi vil udarbejde informationsmateriale om grundvandsvenlig adfærd ved drift af kommunalt ejede arealer.
	Forpagtede arealer	Vi vil minimere risikoen for forurening af grundvandet med pesticider på forpagtede arealer.	I forpagtningsaftaler vil vi stille vilkår om forbud mod brug af pesticider (Vejle Kommune har underskrevet en aftale med KL om afvikling af brugen af plantebeskyttelsesmidler på offentlige arealer).

